

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรคปอดอุดกั้นเรื้อรังเป็นสาเหตุที่สำคัญของการเจ็บป่วยและการตายทั่วโลก องค์การอนามัยโลก ได้คาดการณ์ว่า ในปี ค.ศ. 2020 ความชุกของโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง จะเป็นอันดับที่ 5 ของโลกรองลงมาจากรโรคหัวใจ ภาวะซึมเศร้า อุบัติเหตุการจราจรและโรคหลอดเลือดสมอง และจะเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตอันดับที่ 3 ของโลกใน 25 ปีข้างหน้า (Roger & Barnes, 1999)

ปัจจุบันพบว่าทั่วโลกมีผู้ป่วยที่ป่วยด้วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังเป็นจำนวนสูง ถึง 14 ล้านคน โดยในแต่ละปี มีผู้ป่วยด้วยโรคนี้อุปการักษาตัวในโรงพยาบาลเป็นจำนวนสูงถึง 500,000 ราย (Dewan et al., 2000) ในประเทศสหรัฐอเมริกาพบผู้ป่วยโรคดังกล่าวเสียชีวิต จำนวน 120,000 ราย ต่อปี จัดเป็นสาเหตุการตายอันดับที่ 4 รองลงมาจากรโรคหัวใจ โรคมะเร็ง และโรคหลอดเลือดสมอง ตามลำดับ (Wisniewski, 2003)

ประเทศไทยในปี พ.ศ. 2541 มีผู้ป่วยด้วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังคิดเป็นอัตราป่วย 2,075 ต่อประชากรหนึ่งแสนคน และเป็นสาเหตุการตายอันดับที่ 5 ของการตายทั้งหมด ในอัตราตาย 33.5 ต่อแสนประชากร กระทรวงสาธารณสุขได้คาดการณ์ว่า ในปี พ.ศ. 2553 อัตราป่วยมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเป็น 7,035.50 ต่อประชากรหนึ่งแสนคน (จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ, 2543)

ในอำเภอร่องกวางพบว่ามีผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังมารับบริการในโรงพยาบาลร่องกวาง เพิ่มขึ้นจาก 314 ราย ในปี พ.ศ. 2544 เป็น 383 ราย ในปี พ.ศ. 2545 (เวชระเบียนโรงพยาบาลร่องกวาง, 2546) เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยสูงเป็นอันดับ 3 รองจากรโรคท้องร่วงและความดันโลหิตสูง และมีค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล มูลค่า 745,472 บาท ซึ่งสูงเป็นอันดับหนึ่งของค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยใน

จากสถิติการเข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยและค่าใช้จ่ายที่สูง อีกทั้งแนวทางการรักษาผู้ป่วยใน โรคปอดอุดกั้นเรื้อรังที่หลากหลายของแพทย์ซึ่งล้วนแต่เป็นแพทย์ทั่วไปไม่มีแพทย์เฉพาะทางตรวจออก ทีมดูแลรักษาผู้ป่วย (Patient Care Team) ของโรงพยาบาลร่องกวางจึงมีความเห็นร่วมกันในการจัดทำแนวทางปฏิบัติทางคลินิก (Clinical Practice Guideline [CPG]) สำหรับผู้ป่วยใน โรคปอดอุดกั้นเรื้อรังขึ้น

แนวทางปฏิบัติทางคลินิก เป็นแนวทางการรักษารวมถึงขั้นตอนการบริการทั้งหมด ตั้งแต่ผู้ป่วยมาสถานบริการ จนผู้ป่วยออกจากสถานบริการและกลับไปบ้าน รวมทั้งการติดตามการรักษา(จิตร สิทธีอมร, 2542) โดยมีจุดมุ่งหมายในการเป็นแนวทางการรักษาผู้ป่วยอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลการรักษาดีขึ้นเพื่อทำให้เกิดความเสมอภาคด้วยการลดความแตกต่างทางการรักษา และการใช้จ่ายเงินด้านการรักษาพยาบาลอย่างคุ้มค่า (นครชัย เพื่อนปฐม, 2546)

ดังนั้นหลังจากได้นำแนวทางปฏิบัติทางคลินิกสำหรับผู้ป่วยในโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังมาปฏิบัติเป็นระยะเวลากว่า 1 ปี ผู้ศึกษาซึ่งเป็นผู้หนึ่งในทีมสหสาขาวิชาชีพที่ได้ร่วมกันดูแลผู้ป่วยโดยใช้แนวทางปฏิบัติทางคลินิกดังกล่าวจึงเห็นสมควรที่จะศึกษาถึงผลการรักษาและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลให้ทีมดูแลรักษาผู้ป่วยนำไปพิจารณาเพื่อที่จะปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติทางคลินิกต่อไปหรือเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อผู้ป่วยผู้ให้บริการและสถานบริการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาผลการรักษาผู้ป่วยในโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ก่อนและหลังการใช้แนวทางปฏิบัติทางคลินิก ของโรงพยาบาลร่งกวาง
2. ศึกษาค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยในโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ก่อนและหลังการใช้แนวทางปฏิบัติทางคลินิก
3. เพื่อเปรียบเทียบผลการรักษาและค่าใช้จ่ายของผู้ป่วยใน โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ก่อนและหลังการใช้ แนวทางปฏิบัติทางคลินิก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจในการปฏิบัติตาม แนวทางปฏิบัติทางคลินิกในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยใน โรคปอดอุดกั้นเรื้อรังของผู้ประกอบวิชาชีพ
2. เป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง แนวทางปฏิบัติทางคลินิกสำหรับผู้ป่วยใน โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง เพื่อให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ทั้งต่อผู้ป่วย ผู้ให้บริการและสถานบริการ
3. เป็นแนวทางในการศึกษาผลการรักษาและค่าใช้จ่ายโดยใช้แนวทางปฏิบัติทางคลินิก ในโรคอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตการศึกษา

เป็นการศึกษาเปรียบเทียบผลการรักษาและค่าใช้จ่ายในการรักษาผู้ป่วยในโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ก่อนและหลังการใช้แนวทางปฏิบัติทางคลินิก ของโรงพยาบาลรื่องกวางจังหวัดแพร่ ในช่วงระหว่าง วันที่ 1 กรกฎาคม 2545-31 ธันวาคม 2545 ซึ่งเป็นช่วงก่อนใช้ แนวทางปฏิบัติทางคลินิก

วันที่ 1 กรกฎาคม 2546-31 ธันวาคม 2546 ซึ่งเป็นช่วงหลังใช้ แนวทางปฏิบัติทางคลินิก

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการเปรียบเทียบค่าใช้จ่าย ใช้มูลค่าเงินของปี พ.ศ. 2546

คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

ผลการรักษา หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นต่อภาวะสุขภาพของผู้ป่วยใน โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง หลังได้รับการรักษาพยาบาล

ค่าใช้จ่าย หมายถึงค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลรื่องกวาง เรียกเก็บจากผู้ป่วยทุกครั้ง que เข้ารับการรักษาพยาบาลเป็นผู้ป่วยใน

ผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง หมายถึง บุคคลที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังที่รับการรักษเป็นผู้ป่วยใน ของโรงพยาบาลรื่องกวาง จังหวัดแพร่

แนวทางปฏิบัติทางคลินิก (Clinical Practice Guideline [CPG]) หมายถึง ข้อความ, แผนภูมิรูปภาพ, รายการตรวจสอบ ที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบโดยทีมดูแลรักษาผู้ป่วย (Patient Care Team) ของโรงพยาบาลรื่องกวาง จังหวัดแพร่ เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้ประกอบวิชาชีพ และผู้ป่วยเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมสำหรับผู้ป่วยใน โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โดยแสดงไว้ในภาคผนวก ข

อาการกำเริบเฉียบพลัน (acute exacerbation) หมายถึง การที่ผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง มีอาการเลวลงกะทันหัน เหนื่อยมากขึ้น เสมหะมากขึ้น ซึ่งอาจเปิดจากการติดเชื้อในระบบหายใจ มลภาวะอากาศ โรคภูมิแพ้ ความกังวลหรือจากสาเหตุอื่นๆ

การจำหน่ายผู้ป่วย หมายถึงการที่แพทย์ผู้รักษานุญาตให้ผู้ป่วยสิ้นสุดการรักษาในแผนกผู้ป่วยในและสามารถกลับบ้านได้